

Õiguskantsler

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie nr

Meie 27.08.2024 nr 6-1/241289/2404824

Taastuenergia toetuse väljamaksmise tingimused

Austatud minister

Õiguskantsleri poole pöördusid elektri väiketootjad murega, et neil ei ole enam võimalik taotleda mitme aasta jooksul kogunenud taastuenergia toetuse väljamaksmist, sest juulikuus jõustunud seadusemuudatuse kohaselt saab taotleda toetuse väljamaksmist ainult ühe aasta eest. Üks avaldajatest selgitas, et ta ei ole esitanud Elering AS-ile toetuse väljamaksmise taotlust, kuna ta kogus kolme aasta vältel toetussummasid uue taastuenergia investeeringu tegemiseks. Avaldajaid ei teavitatud, et alates 14. juulist 2024 ehk elektrituruseaduse muudatuse jõustumisest ei ole neil enam võimalik kasutamata jäänud toetuse väljamaksmist taotleda.

Riigikogu võttis 12. juunil 2024. aastal vastu [energiamajanduse korralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse](#), millega täiendati [elektrituruseaduse](#) (ELTS) § 59¹ lõikega 9. See norm näeb ette, et ELTS §-de 59 ja 59⁴–59⁶ alusel määratud toetuse maksab põhivõrguettevõtja välja vastavalt tootja väljamakse taotlusele. Tootja ei saa taotleda toetuse väljamaksmist tagantjärele enam kui ühe aasta eest. Seadusemuudatus jõustus 14. juulil 2024. aastal.

Muudatust põhjendati sellega, et mõned elektritootjad, kellel on õigus toetust saada, viivitavad selle taotlemisega aastaid. Kui tootja ei esita toetuse väljamaksmise taotlust aasta vältel vastava energia tootmisest arvates, muutub keerulisemaks ELTS §-des 59, 59⁴, 59⁵ ja 59⁶ nimetatud toetuste rahastamise kulu arvestamine ning ühtlasi on küsitav, kas toetusel on enam tootmisele ergutavat mõju.¹

Toetuse tagantjärele väljamaksmise ajaline piiramine on lubatud, kui toetuse saajale on see tingimus eelnevalt teada. Praegu tuli toetuste väljamaksmise tingimuste muutmine inimestele ootamatult. Toetuse väljamaksmisele uusi tingimusi seades tuleb riigil anda inimestele muudatustega kohanemiseks piisavalt aega (põhiseaduse §-st 10 tulenev õiguskindluse põhimõte). 14. juulil jõustunud ELTS-i redaktsioonis pole ette nähtud üleminekutähtaega neile isikutele, kes ei ole seni taotlenud kogunenud taastuenergia toetuse väljamaksmist.

Kliimaministeeriumi veebilehel avaldatud [teate](#) kohaselt jäi elektrituruseaduse muutmise tulemusel toetuseta ligi 500 väiketootjat ning välja maksmata jäi ligi 0,5 miljoni euro ulatuses

¹ Energiamajanduse korralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse 356 SE [seletuskiri](#), lk 13.

toetusi. Muudatus puudutab vähem kui ühte protsenti toetussummadest, kuid taotlejaid on märkimisväärselt suur hulk.

Elering AS ei teavitanud väiketootjaid toetuse väljamaksmise tingimuste muutumisest e-kirjaga ega ka taastuenergia infosüsteemis. Taastuenergia infosüsteemi pandi selle kohta teade välja alles 10. juulil. Seega oli väiketootjatel kõigest kolm päeva aega muudatusele reageerida.

Muudatusega kohanemiseks antud aega ei saa pidada piisavaks.

Teadaolevalt kavandab Kliimaministeerium seadusemuudatust, et anda toetusest ilma jäänud isikutele võimalus taotleda aastate jooksul kogunenud toetuse väljamaksmist. See muudatus on vajalik õiguskindluse põhimõtte järgimiseks.

Palun rakendussätete kavandamisel jälgida, et uute tingimuste kehtestamine ei kahjustaks isikuid, kes soovisid mitmesugustel põhjustel toetussummasid koguda ning seepärast ei võtnud neid igal aastal välja. Seadus ei keelanud toetuse kogumist ning isikutel ei olnud võimalik ette näha, et tingimusi muudetakse nii lühikese etteteatamise ajaga.

Rakendussätetega tuleb tagada toetuse väljamaksmise taotlemiseks mõistlik aeg. Peale selle peab isikutele teatama, kui pika aja jooksul on neil võimalik taotlusi esitada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Justiitsministeerium, avaldajad